

האגודה לזכויות האזרח בישראל
ע"י ב"כ עו"ד רוני פלי ו/או רעות שעאר ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
רח' נחלת בנימין 75, תל אביב, 6515417
טלפון: 03-5608185; נייד: 054-5908148
פקס: 03-5608165; דוא"ל: reut.s@acri

העותרת

נגד

ראש המנהל האזרחי
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 073-3925246; פקס: 02-6467011

המשיב

הודעת עדכון מטעם המשיב

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 17.2.25, ולארכות שניתנו, מתכבד המשיב להגיש הודעת עדכון מטעמו "לגבי יישום הנוהל החדש ולגבי עבודת המטה ביחס לסעד הרביעי בעתירה."
 2. נבקש לעדכן לגבי יישומה של הוראת נוהל חדשה, אשר נועדה להסדיר ולמסד את שיטת העבודה והמנגנון להשבת כספי הערובה במקרים המתאימים (להלן: **הוראת הנוהל או הנוהל**), עליה הרחיב המשיב בתגובתו המקדמית לעתירה מיום 6.2.25 (להלן: **התגובה המקדמית**).
 3. תחילה, ביחס לפעולות שנעשו לפרסום הוראת הנוהל.
 4. בהמשך לאמור בסעיף 32 לתגובה המקדמית, נעדכן כי הנוהל פורסם לבסוף באתר המינהל האזרחי בשפה העברית והערבית. ראו קישור בכתובת הבאה:
https://www.gov.il/he/pages/deposit_recovery_procedure
- עוד יוער כי בסעיף 32 לתגובה המקדמית צוין כי הנוהל יפורסם בעמוד הפייסבוק של היחידה [המינהל האזרחי], אולם לאחר בירור נוסף מול הגורמים הרלבנטיים עלה כי עמוד זה הוא של מתאם פעולות הממשלה בשטחים ולא של המינהל האזרחי בלבד; כי הוא עוסק בעיקרו בהסברה בינלאומית; וכי אינו מיועד לפרסום מסוג זה. משכך, נמצא כי פרסום הנוהל בפלטפורמה זו אינו רלבנטי. ככל שבעתיד יסברו הגורמים הרלוונטיים כי יש טעם בפרסום בפלטפורמה זו, ניתן יהיה לעשות כן.
- עוד נציין, כי הנוהל פורסם גם במת"קים המרחביים.
5. בנוסף, בחודש יולי האחרון הודפסו שוברי תשלום חדשים להפקדת כספי ערובה שעליהם הודפסו "הוראות בדבר אופן החזרת הפיקדון/ערבות", בעברית ובערבית, בעניין הפעולות הנדרשות ודרכים ליצירת קשר בהתאם לנוהל החדש (ראו סעיף 32 לתגובה המקדמית).

לעמדת המשיב, מהלך זה הוא צעד משמעותי ביותר להטמעת הנוהל ולהבאתו לידיעת מפקדי כספי ערובה תושבי האזור, ובפרט בכל הנוגע לאפשרותם לפנות לקבלת כספי הערובה שהפקידו במקרים שבהם הם זכאים לקבלם בחזרה.

צילום ההנחיות, כפי שהוטמעו על השוברים שהודפסו, מצורף ומסומן מש/1.

6. בנוסף, נתייחס להלן לנתוני יחידת קמ"ט אוצר במינהל האזרחי (להלן: קמ"ט אוצר) בעניין יישומו של הנוהל, החל מכניסתו לתוקף עם פרסומו בסמוך לאחר הגשת התגובה המקדמית בחודש פברואר 2025 ועד ליום 22.10.25.

7. כך, במהלך התקופה האמורה הועברו לקמ"ט אוצר, באמצעות תיבת הדואר האלקטרוני הייעודית שנפתחה בהתאם להוראת הנוהל, 58 החלטות בעניין השבת כספי ערובה שהופקדה בהתאם לדין באזור, בחלוקה הבאה: 45 החלטות ממשטרת ישראל בדבר סגירת תיקי חקירה במצב בו הופקדה ערבות; ו-13 החלטות מיחידת בתי המשפט הצבאיים בדבר השבת כספי ערובה. בהקשר זה יצוין, כי ישנו קושי לעמוד על סך כולל של החלטות שניתנו בתקופה האמורה בעניין סגירת תיק חקירה או בדבר שחרור ערובה, על-ידי משטרת ישראל ובתי המשפט הצבאיים, בהתאמה.

לצד האמור, יודגש כי גורמי קמ"ט אוצר פנו באופן יזום במהלך התקופה למשטרת מחוז ש"י וליחידת בתי המשפט הצבאיים, לשם וידוא העברת ההחלטות האמורות בעניין השבת כספי הערובה בהתאם לנוהל. כך גם, כפי שנמסר מגורמי משטרת ישראל ויחידת בתי המשפט הצבאיים, בעניין זה חודדו הוראות הנוהל לגורמים הרלבנטיים.

8. אשר לפניות מצד תושבי אזור, עד כה במהלך התקופה שמאז כניסת הנוהל לתוקף לא הוגשו בקשות של תושבי האזור במישרין באמצעות תיבת המייל הייעודית שנקבעה בנוהל, אלא נערכו 8 פניות לקמ"ט אוצר על-ידי באי-כוח של תושבי אזור בדרכים אחרות.

בעניין זה נשוב ונציין, כאמור לעיל, כי רק בחודש יולי האחרון הודפסו על גבי שוברי התשלום החדשים להפקדת כספי ערובה ההוראות בדבר אופן הפניה והשבת ערובה בהתאם לנוהל.

9. עוד נעדין כי בהמשך להחלטות שהועברו לקמ"ט אוצר מצד משטרת ישראל ובתי המשפט הצבאיים כאמור בסעיף 8 לעיל, ולאחר השקעת משאבים רבים מצד גורמי קמ"ט אוצר לצורך איתור פרטי ההתקשרות עם תושבי האזור הרלבנטיים, אותרו המפקידים הרלוונטיים לצורך השבת כספי הערובה.

אולם, יודגש כי הוראת הנוהל הסדירה מסלול המאפשר **לתושב האזור עצמו** לפנות לקמ"ט אוצר, בצירוף המסמכים הנדרשים, לשם השבת כספי הערובה שהפקיד במקרים המתאימים שבהם קמה עילה לכך (לרבות התייחסות לאופן הפניה, סד הזמנים לטיפול ועוד). כך, בהתאם להוראת הנוהל (סעיף 8) על התושב לפנות בעצמו בבקשה לשחרור כספי הערובה, בצירוף המסמכים הרלבנטיים, לרבות החלטה בדבר סגירת תיק או הוראה אחרת בדבר שחרור הערובה (של משטרת ישראל או בית המשפט הצבאי), ככל שזו מצויה בידו, תוך שבנוהל פורטה האפשרות הנתונה לתושב לפנות למשטרה (או לתביעה הצבאית במקרה הרלבנטי כאמור בנוהל) ולבתי המשפט הצבאיים לקבלת החלטות כאמור. העברת ההחלטות ממשטרת ישראל ובתי המשפט הצבאיים ישירות לקמ"ט אוצר לא נועדה לבוא במקום, או להחליף, בקשה עצמאית מצד התושב המפקיד לקמ"ט אוצר להשבת כספי הערובה (ראו גם: סעיף 8(א) לנוהל), אלא להקל על תהליך השבת כספי הערובה במקרים המתאימים שקמה עילה לכך בעת פניית מפקיד.

על כן, יובהר כי פעולות קמ"ט אוצר לפנייה לתושבי אזור בהמשך להחלטות שהועברו ישירות ממשטרת ישראל ובתי המשפט הצבאיים הן למעשה מעבר למעגן בהוראת הנוהל.

10. בסך הכל, במהלך התקופה האמורה אושרה על-ידי קמ"ט אוצר השבת כספי ערובה בהתאם ל-58 ההחלטות שהועברו ו-8 הפניות האמורות, ובסך הכל ב-66 מקרים. כמו כן, בתקופה זו הושבו כספי ערובה בסכום כולל של כ-545,484 ₪ (יוער כי מרבית הסכום הושב בגין בקשות או החלטות שהועברו לקמ"ט אוצר בתקופה זו).

11. בנוסף, בהתייחס ליחידת בתי המשפט הצבאיים, צוין בסעיף הרלבנטי בהוראת הנוהל (סעיף 7) כי "הוראות סעיף זה יעמדו בתוקף למשך שנה או עד לכניסת מערכת "אבני צדק" המוקדם מבינם. עם כניסת המערכת או בחלוף שנה, ייבחנו הוראות סעיף זה פעם נוספת." נעדכן כי ביום 1.7.25 נכנסה לתוקפה מערכת ממוחשבת חדשה – "אבני צדק", המבוססת על מערכת "נט משפט" הקיימת במערכת בתי המשפט בישראל. יוער, לפי הנמסר מיחידת בתי המשפט הצבאיים, כי לא ניתן לנהל במסגרת המערכת החדשה את החשבות הכרוכה בתיקי בתי המשפט הצבאיים.

בענייננו, יצוין כי לאחר בחינת הדברים נמסר מיחידת בתי המשפט הצבאיים כי הסעיף בהוראת הנוהל המתייחס לבתי המשפט הצבאיים ימשיך לעמוד בתוקפו, וכי יחידת בתי המשפט הצבאיים, תמשיך להעביר את ההחלטות בדבר השבת ערובה לכתובת הדוא"ל הייעודית של קמ"ט אוצר כפי שנקבע בנוהל.

12. לצד האמור, יצוין כי בממשקי המערכת החדשה, לגורמי קמ"ט אוצר אין עוד גישה להפקת אותם נתונים מתוך המערכת ביחס לתושבי אזור שהתקבלו בעניינם החלטות שיפוטיות שלפיהן הם זכאים להשבת כספי ערובה. זאת, בשונה ממצב הדברים שהיה במערכת הממוחשבת הקודמת "מגן צדק" (ראו בפס' 19 לתגובה המקדמית), שכמפורט בתגובה המקדמית אפשרה לגורמי קמ"ט אוצר (לאחר השקעת משאבים באיתור החלטות והצלבת נתונים) לערוך פניות טלפוניות לאותם תושבי אזור בהן הוצע להם לפנות לקמ"ט אוצר בצירוף כלל המסמכים הנדרשים לשם השבת הערובה לידיהם (זאת, כאמור בתגובה המקדמית, בהיקף מסוים של כ-30-50 תושבים בחודש).

משמעות הדברים היא כי לאחר החלפת המערכת הממוחשבת, בהעדר ממשק כאמור במערכת החדשה, לא ניתן עוד להמשיך ולבצע את הפניות הטלפוניות האמורות על-ידי גורמי קמ"ט אוצר כפי שנעשה קודם לכן בהתאם לנתונים שהופקו ממערכת "מגן צדק". יודגש כי אותן פניות טלפוניות, שכאמור בתגובה המקדמית נעשו על-ידי יחידת קמ"ט אוצר החל משנת 2019 כחלק משורת פעולות נוספות שנועדו להקל על קבלת כספי הערובה, אינן חלק מהנוהל.

13. כן יובהר כי לאחר החלפת המערכת הממוחשבת בבתי המשפט הצבאיים, והעדר גישה של גורמי קמ"ט אוצר להפקת נתונים מתוך המערכת החדשה כפי שהיה בעבר, הליך איתור פרטי מפקידים בהמשך להחלטות המועברות מיחידת בתי המשפט הצבאיים כאמור בסעיף 9 לעיל הינו מורכב יותר ומצריך השקעת משאבים וכוח אדם רבים יותר מצד גורמי קמ"ט אוצר. כך גם, נוסף ונציין כי גורמי קמ"ט אוצר נעזרו בפעולתם במערכת חשבונאית במסגרת הממשק למערכת "מגן צדק". עתה, לאחר חילוף המערכות, העדר ממשק כאמור וגישה של גורמי קמ"ט אוצר לנתונים במערכת החדשה, והפער בתייעוד הנובע מכך; ומשככל הידוע לקמ"ט אוצר, במערכת החדשה, כפי שהוטמעה בבתי המשפט הצבאיים, אין מענה כלל להיבטים הכספיים והחשבונאיים – הטיפול בבקשות להשבת כספי ערובה נעשה באופן ידני ומורכב יותר, הדורש גם כן השקעת משאבים וכוח אדם רב, ומגדיל את האפשרות לטעויות אנוש.

14. נוכח כל האמור, וכל האמור בתגובה המקדמית, המשיב יטען כי דינה של העתירה להימחק.

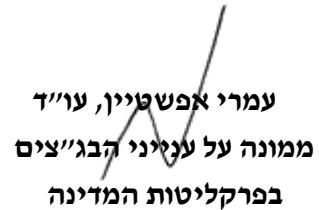
15. אשר לסעד הרביעי שהתבקש בעתירה – שדומה כי אינו עומד במרכזה – בעניין הקמת קרן ייעודית אליה יועברו כספי הערובה שנמצא כי לא ניתן להשיבם, ולמעשה כינון הסדר חדש שאינו מעוגן כיום בדין באזור, נעדכן כי בהמשך לבחינה שנערכה על-ידי נציגי הייעוץ המשפטי לאזור יהודה ושומרון שהעלתה שאלות שונות, נדרשות בחינות נוספות, בטרם קבלת החלטות. מכל מקום, לעמדת המשיב, כפי שהובאה גם בתגובתו המקדמית לעתירה (ראו בסעיפים 56-59), בהינתן האמור, דינו של סעד זה להימחק בהיותו מוקדם, תוך שמירת טענות הצדדים.
16. העובדות בהודעת עדכון זו הנוגעות למינהל האזרחי וליחידת קמ"ט אוצר במינהל האזרחי נתמכות בתצהירו של מר חנן מויאל, המשמש בתפקיד קמ"ט אוצר במינהל האזרחי.

היום, י"ב בכסלו תשפ"ו

2 בדצמבר 2025

מתניה רוזין, עו"ד
סגן במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

עמרי אפשטיין, עו"ד
ממונה על ענייני הבג"צים
בפרקליטות המדינה